

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

26/01/2020

ΘΕΜΑ Α

Το κείμενο θίγει το θέμα της αξίας της φύσης για τον άνθρωπο. Γίνεται αντιληπτό ότι το φυσικό περιβάλλον προσφέρει σωματική και ψυχική υγεία, καθώς απομακρύνει τον άνθρωπο από τα άγχη της καθημερινότητας. Του δίνεται, επομένως, η δυνατότητα να ασχοληθεί με την πνευματική του καλλιέργεια και να αναπτύξει την καλαισθησία του, παρατηρώντας τα φυσικά τοπία. Τέλος, επισημαίνεται η πολιτιστική επίδραση της φύσης σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

ΘΕΜΑ Β

ΕΡΩΤΗΜΑ 1^ο

Α. **Λάθος**, σύμφωνα με την 1^η παράγραφο του κειμένου: «Το φυσικό περιβάλλον μας προσφέρει καταρχήν το «σπίτι», στο οποίο κατοικεί ολόκληρη η σημερινή ανθρωπότητα. Μας προσφέρει, μεταξύ άλλων, τους απαραίτητους φυσικούς πόρους (χλωρίδα, πανίδα, αγροτική γη) για να τραφούμε και να συντηρήσουμε – βιολογικά και πνευματικά – την ύπαρξή μας ...»

Β. **Σωστό**, σύμφωνα με την 2^η παράγραφο του κειμένου: «Όλα τα παραπάνω καθίστανται δυνατά από τους φυσικούς πόρους που αυτό διαθέτει, όπου ουσιαστικά είναι οι παραγωγικές εκείνες δυνάμεις ή το αποτέλεσμα των παραγωγικών δυνάμεων που υπάρχουν και δρουν στο φυσικό περιβάλλον και που για τον σημερινό άνθρωπο μπορούν ή για τον μελλοντικό άνθρωπο θα μπορέσουν, να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των βασικών αναγκών του».

Γ. **Σωστό**, σύμφωνα με την 3^η παράγραφο του κειμένου: «Η αξία που εκπέμπει η Φύση σε εκείνον, θεωρείται ύψιστο ζήτημα, αλλά και μία ευκαιρία στο να κατανοήσει εκείνους τους μηχανισμούς που το φυσικό περιβάλλον εξασφαλίζει τη σωματική υγεία του, αναζωογονώντας με αυτό τον τρόπο τον οργανισμό του, διατηρώντας και ανανεώνοντας τη σωματική του ευρωστία, ενώ του εξασφαλίζει τη ψυχική του υγεία, απαλλάσσοντάς τον από τη ρουτίνα της καθημερινής ζωής.

Δ. **Λάθος**, σύμφωνα με το Κείμενο II: «Η έλλειψη, παιδείας σχετικά με την ενημέρωση για τις αξίες, τους στόχους, και τα οφέλη ατομικά και συλλογικά, σε συνδυασμό με τον ατομικιστικό -καταναλωτικό τρόπο ζωής, είναι ανάμεσα στους βασικούς παράγοντες για τα χαμηλά επίπεδα εθελοντικής προσφοράς στη χώρα μας».

Ε. **Σωστό**, σύμφωνα με το Κείμενο II: «Στην Ελλάδα παρατηρείται μεγάλο κενό στην ύπαρξη δομών που να στηρίζουν την αλληλεγγύη και τον εθελοντισμό. Η καλλιέργεια τους γίνεται συνήθως αποσπασματικά και μεμονωμένα, και δεν προάγουν συνολική κουλτούρα στην κοινωνία μας».

(ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

ΕΡΩΤΗΜΑ 2^ο

α) Δεν έχει το άγχος και τις νευρώσεις που προκαλεί **ο μοντέρνος** πολιτισμός που **βρίσκεται** στην τεχνολογία και κατά συνέπεια στην **αλλοίωση** του πνεύματος του ανθρώπου, ενώ ξεκουράζει το μυαλό του και χαλαρώνει το νευρικό του σύστημα. Νιώθει **κεφάτος/ εύθυμος**, χαρούμενος, ξέγνοιαστος, πιο ισορροπημένος και αυθόρμητος. Απομακρύνεται από τον γρήγορο και εντατικό ρυθμό της ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα, με συνέπεια να εξασφαλίζει την πνευματική του **καθαρότητα**, τη ψυχική γαλήνη και ηρεμία.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

β) **Τους** προσφέρει, μεταξύ άλλων, τους απαραίτητους φυσικούς πόρους (χλωρίδα, πανίδα, αγροτική γη) για να **τραφούν** και να **συντηρήσουν** – βιολογικά και πνευματικά – την **ύπαρξή τους**, τους ενεργειακούς πόρους (φυσικό αέριο, στερεά ορυκτά καύσιμα, ορυκτές πρώτες ύλες) για να **κινήσουν** τα τεχνολογικά **επιτεύγματά τους**, το πλαίσιο μέσα στο οποίο **κτίζουν τα κτίρια τους** και τα μνημεία του **πολιτισμού τους**, το νερό που **πίνουν**, το οξυγόνο που **αναπνέουν**, τις υπηρεσίες και τα πολλαπλού τύπου προϊόντα που **αποκομίζουν** από οικοσυστήματα των δασών.

Έτσι, το ύφος γίνεται απρόσωπο, ουδέτερο, αντικειμενικό. Με τη χρήση του γ' ρηματικού προσώπου υπογραμμίζεται η αντικειμενική στάση του συγγραφέα απέναντι στα πρόσωπα και τα γεγονότα. Έτσι, το κείμενο αποκτά και συναισθηματική αποστασιοποίηση.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

γ) Με τη χρήση παραδειγμάτων ο συγγραφέας επεξηγεί τον όρο «φυσικός πόρος», κάνει το λόγο του πιο συγκεκριμένο, παραστατικό, με παραδείγματα – εικόνες από τη φυσική ζωή και σαφή και έτσι διευκολύνει τον αναγνώστη στην κατανόηση των ιδεών και των επιχειρημάτων του. Επιπλέον, με τα παραδείγματα τεκμηριώνει όσα υποστηρίζει για την αξία του φυσικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο, αφού τα παραδείγματα ως μέσα πειθούς είναι τεκμήρια.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΕΡΩΤΗΜΑ 3^ο ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙ

Στόχος τόσο της εικόνας όσο και του κειμένου είναι να παροτρύνουν τους πολίτες στην εθελοντική δράση. Είναι ανάγκη περισσότερο από ποτέ να αντιληφθούν όλοι την αξία του εθελοντισμού, αλλά ταυτόχρονα και να προβληματιστούν για την άρνηση των νέων να γίνουν εθελοντές. Η τεχνοκρατική αντίληψη για τη ζωή, ο ατομικισμός αλλά και η έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας σε συνδυασμό με την άγνοια της αξίας του εθελοντισμού, οδηγούν στην αποχή και την απόρριψή του.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

ΘΕΜΑ Γ – ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

Ο Κ.Ι. Χαρμπαντίδης ήδη από τον τίτλο του διηγήματος «Χαλασμένες γειτονιές» και με τη χρήση της μεταφοράς σ' αυτόν παρουσιάζει άμεσα την πικρία του για τη μορφή που έχουν σήμερα οι γειτονιές. Μέσα από την περιγραφή των τοπίων που άλλαξαν με την

πάροδο των χρόνων προς το χειρότερο: «Το βουνό γύρω μια καμένη προσωπίδα, χωρίς ένδυμα και κόσμημα, κάνει το φως πιο κοφτερό και φωτίζει ανελέητα τις πολυκατοικίες που πληγώνουν τον ουρανό με την ευτέλειά τους», διαφαίνεται ξεκάθαρα η αρνητική του στάση στον εκσυγχρονισμό των επαρχιών: «Μέσα σε μια δεκαετία, αυτήν του εβδομήντα, ρήμαξε και κατεδάφισε οτιδήποτε παλιό και σοφό έχτισε σιγά σιγά ο χρόνος και οι άνθρωποι για να φορέσει αυτό το κοινό κι αδιάφορο πρόσωπο που δεν έχει όρεξη ούτε να το κοιτάξεις, γιατί ξέρεις πως δεν κρύβει εκπλήξεις». Η αρχική χρήση του αορίστου και η γρήγορη μετάβασή του σε ενεστώτα: «Όλα τώρα διαμορφωμένα στην τελική τους μορφή, χωρίς την άλμη του καπνού να γλείφει δρόμους και προσόψεις και με την εντύπωση πως σύντομα θα μας εκδικηθεί το παρελθόν» δείχνει το βίαιο τρόπο που επιτελέστηκαν όλες οι αλλαγές στο φυσικό τοπίο, αλλά και τη σκληρότητα της ανθρώπινης παρέμβασης. Οι εικόνες της αλλαγής είναι διάχυτες στο κείμενο: «Στρέφοντας το βλέμμα στα διαζώματα ... το καμπαναριό του Αϊ-Γιάννη» και κάνουν ακόμα πιο έντονη τη νοσταλγία των παιδικών χρόνων, αλλά και τη θλίψη του ήρωα. Ο ίδιος όντας τότε παιδί νιώθει πίκρα για όσα χάθηκαν και πληγώνεται: «Ζούσα με εικόνες κι αναμνήσεις παιχνιδιού, σχεδόν εξορισμένες εξαιτίας της τοποθεσίας της πόλης». Νοσταλγεί την «καθαρότητα» της φύσης με τις απέραντες αλάνες όπου τα παιδιά έπαιζαν ανέμελα μέσα στην ομορφιά και τις μυρωδιές της.

Οι λόγοι που απομακρύνουν τους νέους από τη φύση είναι:

- η έλλειψη παιδείας, που οδηγεί στην απουσία οικολογικής συνείδησης ως αποτέλεσμα του μονομερούς προσανατολισμού της εκπαίδευσης και της αδιαφορίας του ανθρώπου για τον άνθρωπο
- η έλλειψη προγραμματισμού σε κάθε ανθρώπινη ενέργεια σε συνδυασμό με τη φιλοσοφία του υλικού ευδαιμονισμού επιτρέπουν τον αυτοσχεδιασμό σε κάθε τομέα της σχέσης ανθρώπου-φύσης
- ο τεχνοκρατικός χαρακτήρας των θετικών κυρίως επιστημών
- η αστυφιλία δημιούργησε ασφυκτικά αστικά κέντρα με απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης
- αδιαφορία για την ομαλή λειτουργία του ζωικού και φυσικού βασιλείου
- εκμεταλλευτική διάθεση και απληστία που βρίσκουν αντίκρισμα σε πράξεις καταπάτησης και καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος
- η επικράτηση της λαθεμένης αντίληψης ότι η φύση μπορεί να επουλώνει όλες τις πληγές της ανθρώπινης παρέμβαση

(ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

ΘΕΜΑ Δ

Κειμενικό είδος: ομιλία,

Προσφώνηση: Αγαπητό ακροατήριο,

Πομπός: μαθητές/ μαθήτριες,

Χρήση **α'** πληθυντικού προσώπου (αμεσότητα, καθολικότητα)/ **γ'** ενικού & **πληθυντικού** προσώπου (αντικειμενικότητα, απρόσωπο ύφος)

Μέσο: ημερίδα με θέμα «Εθελοντισμός και φυσικό περιβάλλον»

Αποδέκτης: ευρύ μαθητικό κοινό

Αποφώνηση: κάτω δεξιά **Σας ευχαριστώ.**

Πρόλογος:

Ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας και με αφορμή την έρευνα που έγινε για την εθελοντική δράση των Ελλήνων αλλά και τα φαινόμενα βιβλικής καταστροφής σε Αμαζόνιο, Σιβηρία και Αυστραλία θα ήθελα με την ομιλία αυτή να συμβάλλουμε και εμείς στην ανάπτυξη ενός εποικοδομητικού προβληματισμού για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και να διατυπώσουμε συγκεκριμένες προτάσεις για την αξία του εθελοντισμού και τον τρόπο με τον οποίο το σχολείο θα συμβάλλει στη διαμόρφωση περιβαλλοντικού ήθους των μαθητών.

A' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Η αξία του εθελοντισμού

- **Ο εθελοντισμός και η ανιδιοτελής προσφορά στο κοινωνικό σύνολο** έρχονται ως απάντηση στον ατομικισμό, τον υλισμό και τη γενικότερη αδιαφορία απέναντι στον πόνο και την ανάγκη του συνανθρώπου. Αποτελούν καίρια φανερώματα της υπαρκτής διάθεσης ανθρωπισμού, που μπορεί να ανατρέψει το αρνητικό κλίμα των τελευταίων χρόνων, δείχνοντας έναν διαφορετικό τρόπο λειτουργίας στους ανθρώπους. Το ειλικρινές ενδιαφέρον και η έμπρακτη ενίσχυση αναδεικνύονται πλέον ως οι επιλογές εκείνες που μπορούν να θέσουν τις βάσεις για τη δημιουργία μιας καλύτερης και πιο ανθρώπινης κοινωνίας.
- **Μέσω του εθελοντισμού, άρα, προκύπτει ένα επιθυμητό βάθεμα της κοινωνικής συνείδησης και της υπευθυνότητας των πολιτών**, καθώς η αλληλεγγύη και η συνεργασία επιτρέπουν στην κοινωνική συνύπαρξη να λάβει το πιο ουσιαστικό και αληθινό της νόημα. Οι πολίτες δεν απασχολούνται πια -μόνο- με το ατομικό συμφέρον, μιας και αντιλαμβάνονται πως η κοινωνία που θέλουν κι η κοινωνία που τιμά την έννοια **της δημοκρατίας**, είναι η κοινωνία εκείνη στην οποία οι πολίτες της αισθάνονται ως αναπόσπαστα και ενεργά μέλη ενός συνόλου, κι όχι ως ξέχωρες μονάδες.
- **Ο εθελοντισμός λειτουργεί, άλλωστε, ως ιδανικό παράδειγμα για τις νεότερες γενιές, καθώς αναδεικνύει την αξία της συμμετοχής και του ενδιαφέροντος**: παράδειγμα, πολλαπλά σημαντικό, αν αναλογιστεί κανείς σε πόσους τομείς και σε πόσα ζητήματα μπορεί η εθελοντική προσφορά να έχει σωτήρια θετικό αντίκτυπο. Επιτρέπει, μάλιστα, στους νέους να αντιληφθούν πως η δική τους δράση, όπως κι η συνδρομή των συμπολιτών τους, συνιστούν πλέον αναγκαίο συμπλήρωμα της κρατικής κοινωνικής μέριμνας.

B' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Διαμόρφωση περιβαλλοντικού ήθους από το σχολείο

Είναι ανάγκη να αλλάξουμε την ωφελιμιστική στάση απέναντι στη φύση. Στην κατεύθυνση αυτή ασφαλώς το σχολείο μπορεί να έχει τη δική του ξεχωριστή συμβολή.

- προσφέροντας γνώσεις για την αξία κάθε μορφής ζωής στη φύση και την άρρηκτη σχέση της με τον άνθρωπο,

- καλλιεργώντας και αναπτύσσοντας την ευαισθησία του νέου απέναντι σε κάθε διατάραξη της αρμονίας στη φύση, απέναντι στην ανατροπή της οικολογικής ισορροπίας,
- αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση της φυσικής τάξης, όπως δεντροφυτεύσεις, ανακύκλωση
- αναπτύσσοντας πνεύμα συνεργασίας των ανθρώπων για την από κοινού αντιμετώπιση οικολογικών προβλημάτων

Επίλογος:

Συμπερασματικά, ο εθελοντισμός δεν έρχεται να επιλύσει τα πολυσύνθετα προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών και συγκεκριμένα της καταστροφής του περιβάλλοντος. Αποτελεί **ενεργός τρόπος παρέμβασης στο κοινωνικό γίγνεσθαι** που αναπτύσσεται πέρα από κάθε είδους σκοπιμότητες. Ο σεβασμός του φυσικού περιβάλλοντος σημαίνει σεβασμό της ζωής. Και από την άποψη αυτή είναι ηθικό αίτημα να ληφθούν μέτρα για να περιορίσουν την καταστροφή και να επαναφέρουν την φυσική τάξη και αρμονία.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

**ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ ΝΙΚΟΛΕΤΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ**